

IZHAJA VSAK DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Pesmične štev. se prodajajo po 3 nvd. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Navežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele štev. po 5 nvd. (10 stot.) OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm. osmrtnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnja vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema inšeriatni oddelk uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. Plačljivo in tožljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez doposlane naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdanje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 5-20, za pol leta Kron 2-60. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nepravilna pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Narodni dom) Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Tiskarna „Edinost“, vpisana zadruga z omejenim poročstvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti štev. 20. Poštno-hranilnični račun štev. 841-652. TELEFON št. 11-57.

BRZODAVNE VESTI.

Avstrijska delegacija.

DUNAJ 16. (Kor.) Pri posvetovanju o poročilu vojnega odseka o industrijskih in obrtnih dobavah, ki se je vršilo v plenarni seji, je opozoril referent Exner na sklenjeni mir med Italijo in Turčijo, ki ga je delegacija pozdravila z velikim veseljem.

Vojni minister Auffenberg je odgovoril na več interpelacij in je zagotovil, da se v zadevi polkovnega jezika zgodi vse, kar bo možno. Težava je le v tem, da imamo skoro 10 jezikov, radi česar je treba posebnih priprav. — Na pritožbo čeških socialistov je izjavil, da obsoja mučenje možna na južnem Tirolskem in povsod drugod, izlasti, če izvirajo iz mržnje do druge narodnosti. Kjer se godi to, bo poskrbel, da se enaki slučaj ne ponove in da se kaznujejo krivci.

Ko je izrekel minister za zunanje zadeve grof Berchtold delegaciji cesarjevo hvalo in priznanje za pčrtvovalen trud, se je zahvalil predsednik Doberniški skupni vladi, ministrskemu predsedniku itd. ter je posebno opozoril na dolgotrajno zasedanje delegacije in na resno uspešnih posvetovanj. Nato je končal: Če je delegacija odobrila smer naše zunanje politike in je pozdravila trud za vzdržanje mira, si pri tem ni tajila stare pravice, da besede brez vsebine še ne zasigurajo onega mira, ki ga more zagotoviti le odločnost in pripravljenost za dejanja.

Sodba o situaciji.

DUNAJ 16. (Izv.) V tujakšnih diplomatskih krogih so danes presojali situacijo skrajno neugodno. Izbruhla splošne balkanske vojne namreč pričakujejo jutri, sicer pa so se pojavili tudi znaki, ki kažejo, da Rusija in Avstroogrška kljub vsem zagotovitvam ne zasledujejo iste politične poti. Predlog Polnecarjev najdalje, da se sporno balkansko vprašanje uredi pri evropski konferenci in v sporazumu med Rusijo in Avstrijo, je bil odklonjen. Oficijelno pa se tudi zagotavlja, da „hausse“-gibanja dunajske borze ni pripisovati političnim dogodkom, kar ti postajajo vedno bolj resni.

Cesar na Ogrskem.

DUNAJ 16. (Izv.) Cesar odide dne 2. novembra v Budimpešto, kjer ostane tri tedne.

Cuvajevi strahovi.

ZAGREB 16. (Izv.) K včerajšnjemu poročilu o razvoju južne zadeve smo še izvedeli sledeče: Policija je zaprla 22 mladih ljudi, 14 dijakov in 8 deklet. Ona namreč trdi, da so dekleta spravila južnu v celico žensko obleko, v kateri bi bil o priliki ušel. Glasi se, da še zapro nekatere osebe. — Komisar Cuvaj se bolj novega napada. Policijski načelnik Sporčić straži Cuvaja s svojim oddelkom neprestano in policija preišče vse one, ki hočejo tja. Krajevni predstojnik Jakobli pa se nahaja vedno pri njem.

Zaprta žurnalist.

ZAGREB 16. (Izv.) Tu so zaprli žurnalista Marka Bauerja, redaktorja „Agramer Tagblatta“ radi poročil o razmerah na Hrvaškem inozemskim listom. Dogodek je vzbudil veliko pozornost.

Za vojno avijatiko.

DUNAJ 16. (Izv.) Tekom včerajšnjega delegacijskega dneja pri grofu Berchtoldu

sta podpisala veleindustrija Anton Dreher in Schöller vsak po 100.000 kron za izgradnjo avstrijske zračne flote.

Kramař za „Balkan — Balkancem.“

PETROGRAD 16. (Izv.) „Novoje Vremja“ priobčuje interview z dr. Karolom Kramařem, ki se je izrazil: Za sedaj avstrijska vlada po mojem mnenju ne bo začela z agresivno politiko v balkanskih zadevah. Če bi si pa Srbi v slučaju zmage balkanskih držav skušali prokrčiti pot do Jadranskega morja, bi bil lahko možen spor med Srbijo in Avstrijo, ker mislijo neki avstrijski krogi, da razširjenje Srbije v tej smeri grozi življenjskim interesom Avstrije. Mi, jaz in moji slovansko misleči tovariši, želimo, da pripade Balkan Srbom, Bolgarom in Črnogorcem, ne moremo pa iti proti avstrijskim interesom. Sedajno delovanje slovanskih poslancev stremi za dvema smotroma, prvič, da prepriča avtoritativne kroge, da stremiljenje Jugoslovanov ne ogrožava avstrijskih interesov, če se jim gre samo za gospodarski razvoj in drugič, da Balkanci ne ovirajo avstrijske trgovinske politike.

Posledice dveletne službe.

BUDIMPEŠTA 16. (Izv.) Vojaški poveljstvom je bilo ukazano, da pozovejo mož vo letnika 1910, da prosi za odpust. Ker je že za letoš uveljavljena dvestoletna vojaška služba, se ima odpustiti letnik 1910, a odpuščenci morajo biti do aprila pripravljeni, da jih vsak čas zopet pokličejo pod zastavo.

Rusija in Dardanele.

PETROGRAD 16. (Izv.) Kokovcev je izjavil, da Rusija ne dopusti, da bi Turčija zatvorila Dardanele, kar bi oviralo vsa paroplovbo. Rusija je pri porti že primerno nastopila in čaka sedaj na zagotovitve.

Francoska sredozemska flota.

PARIZ 16. (Kor.) Iz šest oklopnih sestojče ladjevje admiral de Marolle je danes odploval iz Bresta v Toulon, da izvede koncentracijo sredozemske flote. Listi poročajo, da bo eskadra pristala v Tanger, Gibraltar in Algir in da se udeležijo meseca novembra sredozemskih manevrov.

Nesreča pri gofovski poroki.

PRAGA 16. (Izv.) Pri poroki kontese Cite Nostitzve z grofom Gregorjem Wilczekom, se je zgodila velika nesreča. Ko se je namreč vozilo nad Hradčin nad 50 avtomobilov, je voz starega grofa Nostitza povozil ženo nekega delavca Šimeka, ki je ostala pri priči mrtva.

Sestanek našega cesarja s carjem.

PARIZ 16. (Izv.) „New-York Herald“ poroča, da se snide cesar Franc Jožef s carjem in vest resno potrjuje. Ta sestanek je posredoval cesar Viljem.

Kongres za zgodovino umetnosti.

RIM 16. (Izv.) Deseti mednarodni kongres za zgodovino umetnosti je bil danes odprt.

Rooseveltov položaj.

CHICAGO 16. (Kor.) Rooseveltovo zdravstveno stanje je zadovoljivo, a zdravniki so sklenili, da ne preiščejo telesa s sondo, ampak da še pustijo krogljo v telesu.

Francozi pozdravljajo mir.

PARIZ 16. (Kor.) Podpisane italijansko-turških mirovni preliminarjev pozdravljajo tujakšnji listi z vidnim zadovoljstvom in razpravljajo na široko o miru.

sem porabil svoj čas v tujini v to, da moram isto delati doma in koristiti svojemu narodu.

— Torej s takimi resnimi opravki ste se bavili na Dunaju in Budimpešti! — je rekla Madlena še vedno zbadajoče.

— Ko sem prišel tjakaj, sem kmalu izpoznal, kako sem prazen in lahek napram tovarišem, ki sem jih našel tamkaj. — In Kotromanič je živahno govoreč začel slikati svoje in svojih prijateljev težnje, da si pridobije znanja in pouka o svoji vzbujeni ljubezni za dom in rod in o svojih ciljih.

Madlenino lice je zavzemalo vedno zmogovitejši in zadovoljivejši izraz. Ko je slišala, s čim se je bavil na Dunaju, kjer ni bilo časa za druge stvari, ki jih ni hotela niti v duhu omeniti niti z imenom, se je prepričala, da ga je odvrnila od nje edino le mimogredoča strast in zmota in da jej to njegovo vroče srce ni bilo nezvesto. Ta misel jej je podala zopet vso nežnost. Bil je trenutek v tej krasni, ponosni duši, da je popolnoma pozabila vso strašno razžalitev, ki jej jo je zadal ta človek — še več, pozabila je celo nepremostljivo brezdno, ki ju je ločilo za vedno. — Neko blaženstvo ji je zaplalo po njeni notranjosti in ni več poslušala njegovega daljnega pogovora.

— Torej vam je na tem? Kakor da nimam povoda, da tako mislim o vas! — Vem, vem, milostiva! Velik krivec sem pred vami, ali — — Ne govoriva o tem. Čula sem, da ste prišli v Zagreb ves poln novih idej in da hočete bliti neke vrste reformator in vse preobrniti od spod navzgor ali narobe — je izpremenila Madlena pogovor.

— Vrnil sem se v domovino, da pomagam povzdigniti svoj narod, ga prebuditi iz mrtvila, da bo vreden drugih sosednjih narodov — je odgovoril Ivan resno in strogo, ker mu ni bil včas poluprogliji ton v Madleninih besedah. No, potem pa se je zvrnil pokoncu in nadaljeval blaže: — Videl sem v tujini, kako vsi narodi delajo in streme za svojim napredkom, kako je vsakemu narodu najsvetejši cilj, da povzdigne sam sebe in plemeniti svoj jezik. Zato

Vojna na Balkanu.

Zopet turška trdnjava, ki je padla v roke Črnogorcem.

PODGORICA 15. (Kor.) Trdnjava Hum se je danes udala. Garnizijo so Črnogorci ujeli. Med ujetimi je 62 častnikov, med temi tudi poveljnik iz trdnjave Tuzi. S tem so Črnogorci osvojili zadnjo trdnjavo med Podgorico in Skadrom.

Višek turške drznosti.

CARIGRAD 16. (Izv.) Porta ni samo sklenila, da na balkansko noto ne odgovori, ampak pošlje velesilam celo cirkular, v katerem označi dejstvo, da je bila nota predana, kot predrzno domišljavost. Sicer pa bi morale prositi vse bankanske države, da jim odpustijo. Seveda izbruhne vojna in Srbija in Bolgarija niti ne podate ultimata.

Poslaniki balkanskih držav.

CARIGRAD 16. (Kor.) Poslaniki Srbije, Bolgarije in Grške, kojih položaj je postal radi prekinitve diplomatskih zvez nevzdržljiv, so zahtevali nujnih instrukcij od svojih vlad.

Proglasitev vojne.

SOFIJA 16. (Kor.) Tu menijo, da bodo jutri objavili vojno s primernim proglasom. Ultimatum je že odveč, ker so diplomatske zveze prekinjene.

Skader padel?

CARIGRAD 16. (Izv.) Tu krožijo danes že od ranega jutra oficijelno še nepotrjene vesti, da je Skader kapituliral, ne da bi izprožil le en strel iz topa. V Carigradu vlada vsled tega strahovito razburjenje; tisočglave množice se zbirajo pred porto. Vlada pa zatrjuje, da vest o Skadru še ni potrjena in hoče s tem pomiriti razburjeno množico.

PODGORICA 16. (Izv.) General Martinič je zopet napadel turško trdnjavo Taraboš, krog katere se vrše ljuti boji.

CETINJE 16. (Izv.) Severna črnogorska armada koraka proti Kosovemu. Vest o zavzetju Skadra še sicer niso potrjene, vendar pa je padla že zadnja utrdba severno od Skadra in Črnogorci ne bodo naleteli na prevelik odpor.

Turška nesramnost do konca.

CARIGRAD 16. (Kor.) Porta je poslala svojim poslanikom sledeči telegram: Ker bolgarsko-srbska usta o vilajetih ne zasluži (!) odgovora, smo pozvali svoje zastopnike v Sofiji in Belmgradu, da prekinijo vezi s tamošnjimi oblastmi in se vrnejo v Carigrad. Mislimo, da bodo vedele centi naš trud za vzdržanje mira (!) one velevalsti, katerim so male države izkazale tako malo spoštovanja, da so odbile njihovo posredovanje in se spravile na nas (!), ne da bi se zmenile za Evropo.

Cerkveni dostojanstveniki groze.

CARIGRAD 16. (Izv.) Ekumenski patrijarh, armenski patrijarh in bolgarski eksarh so vzročili Turčiji noto, s katero protestirajo, da kliče turška vlada k orožju tudi krščanske vojake. Cerkveni dostojanstveniki zahtevajo, da vlada kristjane odpusti in groze, da bodo dali zapreti vse cerkve, če jim ne ugodijo.

Kurdi za Turke.

CARIGRAD 16. (Kor.) Turški vladi so ponudili Kurdi v Derosinu 1500 jezdecev.

Listi z vlado edini.

CARIGRAD 16. (Kor.) Listi odobravajo postopanje vlade, ki ni vzela na znanje note balkanskih držav.

Najraje bi ga bila prišla za roko — jo poljubila — in odšla z njim odtod, da se zopet združita v sreči svoje mlade ljubezni. — Toda kmalu se je zopet pojavila resničnost. Madlenino lice, ki je bilo za trenutek skoraj popolnoma detinsko, je zopet zavzelo svoj resni, mirni izraz. In ni rekla besede: „Sedaj sva prijatelja — in brez uroge!“ — ki jej je že ležala na ustih. Isti trenutek pa se je pojavila tudi neka vrsta ljubosumnosti. „Ne — torej — iz ljubezni do nje, temveč zavoljo teh sanjarskih, teh utopij — se je iztrgal iz mreže svoje strasti! Čemu se torej veseliti?“ — In že ga je hotela, kakor prej, pikniti s precej ostro pripombo, kar so se odprla vrata njegove lože in je vstopila gospa Kotromaničeva s Hano. Prvi trenutek ni vedela gospa, kako naj se ponaša napram Madleni, ko pa je zagledala ljubeznivo Madlenino lice, jo je prijazno in srčno pozdravila.

Ivan je vprašal, kje ste Marija in Jelena Delimarkičeva.

— Oho, to sta še otroka, danes pa je théâtre paré. — Zato sva se tudi nekoliko zamudili, ker sva ju morali spremiti domov. Ali je ban že tu?

(Pride še.)

Čete na Balkanu.

SOLUN 16. (Izv.) Bolgarske, srbske in grške čete so v solunskem okraju že začele delovati. Turčija je poslala proti njim 18 bataljonov in turški viri pravijo, da so ti čete potokli.

Moč grške mornarice.

ATENE 16. (Izv.) Grški morski minister je izjavil, da more mornarica vztrajati celo leto v vojni.

200.000 „zaupnih“ dinarjev.

BELGRAD 16. (Kor.) Skupščina je dovolila ministru za zunanje zadeve 200.000 dinarjev za zaupne svrhe in je sprejela zakonsko predlogo, ki odmerja davke za leto 1913 na podlagi zakona za 1912.

Ruska zdravnica kot srbska prostovoljka.

BELGRAD 16. (Izv.) Sem je pospela gđc. dr. Lidija Lačeva, ki je doživela medicinske nauke v Parizu. Vstopila je kot prostovoljka v sanitetno službo.

Materijal za Srbijo.

BUDIMPEŠTA 16. (Izv.) Listi prinašajo z Dunaja neverjetno novico, da so tam včeraj konfiscirali 11 velikih zabojev, v katerih je bilo skritih 9900 kg razstrelila za srbsko vojsko.

Borba okrog Krive.

SOLUN 16. (Izv.) Bolgarska četa, ki je vzela Krivo, se še ni udala. Turško vojaštvo obstreljuje z vso silo njene pozicije. Bolgari se ne umaknejo in ne udajo.

Bolgarija še ni pripravljena?

CARIGRAD 16. (Kor.) List „Tanin“ trdi, da bo koncentracija bolgarskih čet, ki bi se že bila morala včeraj završiti, končana radi slabih prevoznih sredstev še le čez par dni. Bolgarija je po zatrdilu „Tanina“ umakala svoje čete 25 km v notrino dežele in je pustila na meji le prednje straže.

Mohamedanci za Bolgare.

SOFIJA 16. (Kor.) Mohamedanski odličnik Tevlik emir, sin bivšega poslanca v sobranju, je v Stari Zagori nakazal mnogo žita in perila za rudeči križ, h kateremu želi pristopiti kot zdravnik. Nadalje je pozval starozagorski mufti vse mohamedane po verskomešanih krajih, da naj upravljaljo polja svojih bolgarskih sosedov, ki gredo na vojsko. Oba čina sta napravila izboren utis.

Zdravniki za Srbijo.

BELGRAD 16. (Izv.) Srbska vlada razpisuje 290 zdravniških mest v sanitetni službi. Slovani imajo prednost.

Za Rdeči križ.

PRAGA 16. (Izv.) Med Čehi se nabira za bolgarski, srbski in črnogorski rdeči križ. Zbirke so že zelo lepe.

Ruski prostovoljci za Balkan.

MOSKVA 16. (Izv.) Tu se je oglasilo 5000 prostovoljcev za slovanske balkanske armade. V kratkem se odpeljejo prostovoljci v Srbijo in Bolgarijo.

Dalmatinci za Črnogorce.

SPLIT 16. (Izv.) Iz več krajev se javlja, da so Dalmatinci naklonili večje svote črnogorskemu in srbskemu rudečemu križu. Tako je darovala občina Milna na otoku Braču 600 K, mesto Dubrovnik pa 1500 K. (Opozorjamo na današnji razglas črnogorskega „Rudečega križa“. — Op. ured.)

Grški principi na vojsko.

ATENE 16. (Izv.) V dvorni cerkvi se je vršilo včeraj bogoslužje, pri katerem so bili obhajani kraljevi principi, ki gredo na vojsko. Kralj-oče jih je pred oltarjem poljubil in jim je ginjen želel srečnega povratka.

Albanci proti Albancem.

DUNAJ 16. (Izv.) Iz turških krogov se je izvedelo, da so se zbrali v Elbassanu odposlanci vseh albanskih rodov, ki so se izrazili proti kršenju albanske enotnosti v sočutstvanju s Turčijo in sklenili, da ne priznajo niti lastnim rojakom, ki bi se družili in vezeli s Črnogorci.

Nemški avijatik na Bolgarskem.

HAMBURG 16. (Izv.) Cesar je zapovedal vojaškemu avijatiku majorju Massowu, da vstopi v bolgarsko armado.

Vojno razpoloženje v Bejrutu.

BEJRUT 16. (Izv.) Tu so se vršile velike vojne demonstracije, pri katerih so nosili zeleno prerokovo zastavo. — Nekateri rodovi so zahtevali, da jih prepeljejo v Evropo, da se gredo bojevati.

Kako se je Bolgarija pripravljala?

Neki Slovenec se je ravno one dal, ko je Črnogora napovedala Turčiji vojno, sestel v železniškem vlaku z Bolgarom, ki je tekom razgovora zaupal našemu človeku, da je častnik in da prihaja preko Črnogore iz Turčije, katero je prepotoval po nalogu bolgarskega generalnega štaba. Neposredno

PODLISTEK

Osvit.

Slike iz tridesetih let.

Spisal Ksaver Šandor Gjalski. — Prevel A. E.

— Torej vam je na tem? Kakor da nimam povoda, da tako mislim o vas! — Vem, vem, milostiva! Velik krivec sem pred vami, ali —

— Ne govoriva o tem. Čula sem, da ste prišli v Zagreb ves poln novih idej in da hočete bliti neke vrste reformator in vse preobrniti od spod navzgor ali narobe — je izpremenila Madlena pogovor.

— Vrnil sem se v domovino, da pomagam povzdigniti svoj narod, ga prebuditi iz mrtvila, da bo vreden drugih sosednjih narodov — je odgovoril Ivan resno in strogo, ker mu ni bil včas poluprogliji ton v Madleninih besedah. No, potem pa se je zvrnil pokoncu in nadaljeval blaže: — Videl sem v tujini, kako vsi narodi delajo in streme za svojim napredkom, kako je vsakemu narodu najsvetejši cilj, da povzdigne sam sebe in plemeniti svoj jezik. Zato

pred napovedjo bolgarske mobilizacije je bilo v Turčiji 16 bolgarskih častnikov, ki so vsi že prej temeljito poznali deželo in njenare, ter so potovali s ponarejenimi pote nimi listi. Naš mož je imel pri sebi številne fotografije raznih turških utrdb in pripovedoval je marsikaj zanimivega.

Kakor se splošno priznava, je tudi ta bolgarski častnik priznal, da je turški vojak hraber; a manjka mu inicijative in tudi discipline, ki je v moderni vojni neobhodno potrebna. Turški vojak se v svoji divji hrabrosti brezobzirno izpostavlja nevarnosti in bode zato imeli Turki v vojni velike izgube, dočim se zna evropski izšolan bolgarski vojak čuvati in varovati. — Oborožena je turška armada slabo. Za posojila, ki so jih Turki najemali v zadnjem času na Francoskem, so morali večino kupiti orožje in streljivo, za kar so jim Francozi dajali najslabše topove in streljivo, ki se ne užga! Bolgari pa imajo nasproti temu moderno orožje in dobro streljivo.

Omenjeni bolgarski častnik je trdno prepričan, da bodo Bolgari v treh tednih po izbruhu vojne pod Carigradom.

Vojna sila balkanske zveze.

„Mir“ navaja sledeče številkke o vojnih močeh balkanske zveze:

Bolgarska armada šteje po mobilizaciji 450.000 mož in ima 1270 topov.

Srbska armada šteje 350.000 mož in ima nad 1000 topov.

Črnogorska armada šteje 54.000 mož s 104 topovi in 140 mitraljezi.

Grška armada šteje 200.000 mož in 170 topov.

Veliki božanstven dan.

Pod tem naslovom piše organ bolgarske vlade „Mir“:

„Hozana! Veliki dogodki se doigravajo danes na Balkanu, dogodki, ki ne nosijo na sebi več znakov zemskih, marveč nebeskih, in ki jih je mogoče kvalificirati samo z epitetom „božanstveni“.

In res, kar vidimo danes okrog sebe in pred sabo, to ni več človeško, to je božanstveno.

Bolgarski narod kot politična enota in država na balkanskem polotoku ima svojo zgodovino.

Zgodovina pripoveduje o osemstoletnem svobodnem političnem življenju in šeststoletnem robovanju.

V tem nedogledno dolgem političnem življenju se ni niti enkrat dogodil slučaj, da bi si bili Bolgari, Srbi in Grki — trije krščanski narodi na balkanskem polotoku — podali roko za skupni blagor svoje domovine....

Toda to, kar je bilo 13 stoletij nemogoče, to, kar so Turki do včeraj smatrali za izključeno in o čemer so prepričani še tudi danes, to je sedaj zgodovinsko dejstvo.

Tri krščanske države na Balkanu so danes eno telo. Nesoglasja, nesporazumjenja in sovražstva so danes izginila. Vlade teh držav, katerim se je pridružila tudi Črnagora, si podajajo danes bratske krščanske roke za skupno borbo proti večnemu tlačitelju balkanskih narodov.

To je božanstven dogodek.

Hosana propagatorjem in ustvariteljem tega soglasja, slava onim, ki so omogočili veliko borbo!

Gospod je z nami! Narodi na balkanskem polotoku, verujte neomahljivo v Boga! On je že z nami. Njegov križ blešči pred našimi vojskami in bo zmagal vekovne naše sovraže.

Nevstrašno stopajte naprej z nado na popolno zmago.

Tam v Carigradu, v staroslavnem božjem hramu sv. Sofije, ki je od vekov zarobljen, bo na mestu nekdanjega bizantijskega carstva proglašeno carstvo balkansko, carstvo balkanske konfederacije!

PODLISTEK.

„Ljubezen bedi“

(„L'amour veille“)

Veseloigra v treh dejanjih. Spisala Fiers in Caillavet.

K premijeri v slovenskem gledališču v Trstu.

Fiers in Caillavet sta še popolnoma neznan našemu občinstvu in se nocoj prvič seznanimo z avtorjema, katerima ima francoska dramatična literatura zahvaliti svoj preporod. Francozi so bili s svojimi pehčadami in cocherijami srečno spravili francosko komedijografijo popolnoma na kant. Henequin Veber, Duval, Gressac in drugi so tako dolgo pretiravali s pikanterijo dokler ni postalo odurno in danes neče nihče več videti teh iger. Dejstvo je, da je bilo občinstvo naveličano gledati igre à la „Herkulove pilete“, „Noblesse oblige“ in druge, kjer je nenaravnost slavila prave orgije. Gotovo je znak današnjega časa, da so igre sličnega žanra popolnoma izginile iz repertoira. Občinstvo jih ne mara več, a to more biti le dokaz, da se je ukus občinstva pobojšal; tudi morala na odru, ki je pod uplívom

Ta članek, ki je v javnosti napravil veliko senzacijo, daje vpogled v tajne načrte balkanske zveze.

Balkansko carstvo s prestolnico v Carigradu, to je ideal, o katerem so sanjali že mnogi veliki močje, a sedaj se zdi, da se je ta ideal že močno približal svojemu uresničenju.

Ne morda še sedaj, a gotovo že v bližnji bodočnosti!

Poziv „Črnogorskega rdečega križa“.

Balkan je zopet v krvi, zopet v plamenu! Ta plamen požira naše domove, a kri, ki poji srbsko zemljo, je kri naših bratov.

Razmesarjena trupla, ki leže na naših mejah — so naša, so naših bratov.

In oni slabici, ki vzdihujejo v skalnih bregovih — so naša deca.

In one žene, ki si rujejo lase od bojazni in straha — so naše sestre.

Kdo more zaklopiti oči, da ne vidi trpljenja svojih najbližjih? — Kdo si more zatisniti ušesa, da ne čuje vriska sebi prepuščenih in nesrečnih? Kdo more zapreti srce, da je trd in mrzel pri vsi ti tugi in vsi ti boli?

Vzdih teh mučnikov so našli globok odmev v plemenitem srcu našega viteškega kralja — gospodarja in njegovega vernega in vdanega mu na odo.

Ker so ostali brezplodni vsi poskusi in prizadevanja, da se mirnim potom olajša neznošno stanje srbskega naroda v otomanskem cesarstvu, je on, v imenu Boga, pravice in človekoljubja in v bratski složnosti z drugimi balkanskimi državami, dvignil svojo hrabro in zmagajeno vojsko, da z oboroženo roko pomore onim, ki stradajo, — da jih iz robstva povede v svobodo, iz smrti v življenje.

Ali vojne ne morejo biti brez žrtve. Človečanska dolžnost nalaga, da se jim pomaga, v kolikor se jim more pomagati. In za to je na prvem mestu pozvano Društvo rdečega križa, ta humana ustanova, ki ji je glavna naloga, da neguje in leči žrtve vojne, ranjence in bolnike.

Toda da bi moglo v tem oziru doseči uspeh, so potrebna toliko sredstva, s kakršnimi društvo v danem slučaju ne razpolaga. Zato se ono obrača tudi za brzo pomoč na vsa društva Rdečega križa, kakor tudi na one, ki jim je srce odprto, da čuti bol, kadar čuje stok ranjencev, stok deteta, žene in starca, željnih, da jih obseva žarek solnca svobode, ki obseva druge srečne narode.

Pomoč Rdečemu križu je pomoč narodni borbi, je delo usmiljenja, je krščanska ljubezen do bližnjega.

Cetinje, 26. septembra 1912.

Predsednik društva Rdečega križa:

Mitropolit Mitrofan.

Naslov za doneske in pošiljave: Društvo črnogorskega rdečega križa: Cetinje-Črnagora.

Iz Rusije je dobil Rdeči križ dosedaj 2500 K.

Prošnji črnogorskega Rdečega križa se bodo odzvali tudi Slovenci ter pritekli junakom, ki se bore za križ in svobodo, na pomoč.

Prispevke sprejema upravništvo „Edinosti“ v Trstu.

Za brate na Balkanu.

Na občnem zboru političnega društva „Edinosti“ prošlo nedeljo je proti koncu ustal naš državni poslanec g. dr. Rybář in se v vznesenih besedah ob viharjem pritjevanju in odobravanju zborovalcev spominjal naših jugoslovanskih bratov na Bal-

francoske cocherije toliko trpela, se je zboljšala v tem oziru. In ravno Fiers in Caillavet sta mnogo pripomogla, da je prišlo do tega preporeda v francoski komedijografiji.

„Ljubezen bedi“ je bila ena izmed prvih iger te vrste. Ne da bi bilo avtorjema potrebno prekoračiti meje dovoljenega, sta ustvarila fino veseloigro, ki zabava od početka do kraja — sicer brez bučnega in burkastega sujeta, vendar pa z zabavnimi situacijami. „Ljubezen bedi“ je torej nežna fina, do potankosti izdelana psihološka veseloigra, ki nudi mnogo nežnega, mnogo zabavnega in razliva ves večer veselo in ugodno razpoloženje. Kakor razvidno že iz naslova, sta si avtorja izbrala ljubezen kakor glavni motiv svoje igre in glavno vprašanje: kaj more žensko rešiti pred grehom? Ljubezen! Da, prava ljubezen varuje in ščiti žensko pred padcem. Žena, ki resnično ljubi svojega soproga, ne pade nikdar tako, da bi pozabila svoje zakonske dolžnosti, kajti „Ljubezen bedi“ in jo varuje pred grehom.

Sajet bi bil, na kratko povedano, ta-le: mlado, komaj iz penzijonata izšlo dekletce Jacqueline (g. ca Winterjeva) ljubi lahkoživega Andreja (g. Toplak) in se poroči z njim. Toda iz mladeniškega življenja je ostala

kanu, ki so se dvignili z orožjem v roki, da pribore svojemu narodu svobodo po stoletnem robstvu.

Živimo v resnih časih, je dejal g. poslanec, in našega političnega društva „Edinosti“ dolžnost je, da ne obrača svojega pogleda samo na Trst in njegovo neposredno okolico, temveč da v vseh važnejših momentih z enako pozornostjo spremlja dogodke v drugih slovanskih pokrajinah, saj smo mi tržaški Slovenci vedno pripravljani, da se veselimo z drugimi našimi slovanskimi brati, ko se oni vesele, in da sočustvujemo z njimi, ko jih zadene kaka nesreča. In sedaj je nastopil zopet tak moment, ki je veličaven za nas, za našo ožjo in našo širšo domovino, in mi tržaški Slovenci, zvesti svojim dosedanjim tradicijam, smo zopet pripravljani, da povzdignemo svoj glas v prilog svojim rodnim bratom.

Vsakomur je znano, kakli dogodki se vrše na sosednjem Balkanu. Junaški Črnogorci so že pograbili s svojo hrabro roko po orožju in je zavhteli na stoletnega krvnega sovražnika. Upam pa, da enako store tudi druge slovanske balkanske države, da končno vendar enkrat dušmana, ki je toliko stoletij pil srčno kri slovanskega naroda na Balkanu, potisnejo tja čez Bospor v Azijo, odkoder je prišel.

Kot Slovenci, kot Jugoslovani pač ne moremo ostati hladnokrvni v tako važnem, za Jugoslovanstvo usodopolnem trenutku. Kot politično društvo ne moremo p. šihati adres balkanskim bratom, niti brezjaljati, kar čutimo v svojih srcih, a tudi če ne smemo tega, vendar pa najprisrčnejše pozdravljamo njihov boj za osvoboditev iz stoletnega robstva z najiskrenejšo željo, da bi naši bratje slavno zmagali v tem častnem boju! (Viharno odobravanje.)

Ni pa samo to naša naloga, temveč storiti moramo še več. In to smemo storiti. Ne obračamo se tja dol, pač pa tja gor, na Dunaj, kjer se nam kroji naša pravica, naša usoda.

Sedaj, ko vse Jugoslovanstvo, tudi tisti, ki so bili dosedaj nasprotnega menenja, celo naši bratje na Stalerskem in Kranjskem, ki so se dosedaj bali sloanskega imena, ko se vse čuti edino v spoznanju, da je edno le v Jugoslovanstvu spas in bodočnost naše monarhije — sedaj čujemo namreč glasove, da se nameravajo v Avstriji stvari, ki bi mogle škodovati Jugoslovanstvu. Zato pa smo tudi dolžni, da povzdignemo svoj glas ter resno in odločno posvarimo merodajne kroge, naj se ne ravna tu po svojih stoletnih tradicijah, da bi Avstrija padla v hrbet balkanskim jugoslovanskim narodom, ki se bore za krst častni in svobodo zlato. In da bi bilo to mogoče, je vendar zelo verjetno, saj smo slišali iz ust našega ministra zunanjih zadev, da je treba v balkanskem vprašanju varovati avstrijske interese v vsakem slučaju, za vsako ceno. A kakli so ti avstrijski interesi, ki jih je treba varovati za vsako ceno? To so interesi budimpeštanskih in dunajskih židovskih industrijalcev, ki hočejo, da se za njihov kapital žrtvujejo naši jugoslovanski bratje. Do tega pač ne sme priti! (Živahno pritjevanje.)

Če se torej ne smemo obračati na jug, se obračamo na sever in pravimo: če je Avstrija v resnici krščanska država, če je naš cesar apostolski kralj, potem je sveta dolžnost naše monarhije, da ne podpira Turkov, temveč krščanske Balkance! (Viharno odobravanje.)

Prišel je moment, ki ga je gledal s svojimi prerokskimi očmi pesnik, ko je zapei „Onam onamo...“, ko dobe Turki vračilo za posojilo, ko jim slovanski balkanski narodi zakličejo, naj beže tja, odkoder so prišli. Ponavljamo pa svojo najodločnejšo zahtevo, da ne pade naša država v hrbet tistim, ki se bore za svojo svobodo.“

Andreju njegova ljubica Lucienne (g. ca Thalerjeva). J. que lino je ljubil zgodovinar Auguste (g. Rajner), ki bi jo bil tudi rad poročil, toda vedno mu je manjkalo poguma in tako mu je prijatelj Andrej pred nosom odvzel J. que lino. Ko sta že poročena, nadaljuje Andrej svoje ljubavno razmerje z z Lucienne. Doznaviš za to, se hoče J. que lina maščevati in pobegne ponoči k Augustu. J. que lina pa zato ni več poštena žena v očeh družbe. Toda August je dobričina in v trenutku, ko jo hoče objeti, se spomni ona ljubezni do svojega soproga — ljubezen jo je obvarovala pred grehom.

Ta snov sicer ni nova, kajti obdelal jo je že Aleksander Dumas v svoji komediji „Trancillon“. Toda „Trancillon“ je drama, a „Ljubezen bedi“ komedija. Tudi glede tehnike je „Ljubezen bedi“ boljša, kajti avtorja sta se posluževala modernih sredstev in sta bolj humoristično obdelala ves sujet. Občinstvo, ki ljubi veselo in ugodno razpoloženje, najde v tej igri mnogo zabavnega in duhovitega. Seveda nisem mogel povedati vsega, ker mi to brani prostor lista, a tudi ne maram ovajati glavnih scen, ker bi potem pri uprizoritvi trpela stvar, kajti izgubila bi na svojih qui-pro-quo-jh, ki so pri veseloigri glavna stvar.

Leon Dragutinović.

Govornik je nato predlagal resolucijo, ki smo jo že priobčili enkrat, ki pa jo tu navajamo ponovno. Resolucija se glasi:

„Tržaški Slovenci, zbrani na občnem zboru političnega društva „Edinosti“ in globoko prepričani, da zahteva življenjski interes avstro-ogrške monarhije, zlasti v sedanjih veleresnih časih, da vodi ta monarhija Slovanom pravično politiko, in da je zato pred vsem potrebno, da se vendar enkrat napravi konec samovoljni strahovladi v troedini kraljevini,

pozivljajo avstrijsko vlado, naj v zmi slu znane izjave, podane od ministrskega predsednika grofa Stürgkha v državnem zboru, stori potrebne korake, da se na Hrvaškem in v Slavoniji povrnejo konstitucionalne razmere in odpravi sedanje stanje, ki služi v sramoto celi naši monarhiji,

pričujejo nadalje odločujočih faktorjev v tej monarhiji, da v nobenem slučaju ne bodo oteževali borbe, ki so jo v svrhu osvoboditve krščanskih narodov iz turškega robstva zapričele svobodne jugoslovanske države proti več nego petstoletnemu sovražniku, temveč da bodo to borbo podpirali vsaj s svojimi simpatijami, sledé starodavne tradicije avstrijskih vladarjev, ki so skozi stoletja se borili za zmago krščanske kulture nad azijskim barbarstvom.“

Končno je izrekel govornik najprisrčnejšo zahvalo in priznanje slovanskim delegatom v avstrijski delegaciji za njihov močati nastop, zlasti pa delegatu Spinčiću, ter izrazil svoje začudenje, da so se našli zastopniki krščanskih narodov, ki so iz najnikotnejših motivov skušali onemogočiti uspeh balkanskim Slovanom v njihovem boju za osvoboditev iz turškega robstva.

Viharno odobravanje, ki je sledilo poslančevemu govoru in s katerim je bila sprejeta resolucija je bilo dokaz, da so zborovalci vsi z njim ene misli in da ga ni bilo, ki ne bi želel bratom na Balkanu, da čim prej napočí dan zlate svobode!

Mir med Italijo in Turčijo perfekten.

V včerajšnji številki smo med brzjavimi vestmi na kratko omenili pogojev miru, ki so ga dogovorili v Ouchy zbrani zastopniki Turčije in Italije. Kakor se razvidi iz teh pogojev, mir, ki ga je sklenila Italija, ne le, da ni časten, temveč naravnost sramoten. V hipu, ko se balkanske države pripravljajo, da preženejo Turke za vedno iz Evrope, sklene Italija z istimi Turki mir, ki dokazuje vso italijansko slabost. Kje na svetu se je že dogodilo, da bi bil zmagovalac plačal premagancu še odškodnino! Ko so leta 1871. Nemci vzeli Francozom dve deželi, so jim ti morali povrh še plačati pet milijard in ko so leta 1877. Rusi vzeli Turkom skoro pol države, so dobili povrh še bogato vojno odškodnino. Pri Italiji pa je to ravno narobe. Pa, da bi zato bila dobila vsaj priznanje suverenitete! Niti tega ni dosegla! Turčija proglasi deželi za neodvisni in Italija se bo morala prej ko slej bit z Arabci, da osvoji deželo. To dokazuje, da se Italija nahaja v velikih škripcih, da je bila prisiljena skleniti mir pod vsakim pogojem. Sicer pišejo italijanski listi, da mora Italija imeti proste roke, z ozirom na dogodke na Balkanu, kjer ima ona velike interese. To utegne deloma tudi odgovarjati resnici, ali vseeno ne izbrše iz sveta dejstva, da je morala kupiti mir od obnemogle Turčije.

CARIGRAD 16 (Kor.) Zapisnik o turško-italijanskem miru so podpisali sinoči ob 6. Turška vlada je v sporazumu z Italijo sklenila, da ne priobči pogojev.

Domače vesti.

Smrtna kosa. Včeraj je umrl v tukajšnji bolnišnici po daljši bolezní v dobi 70 let g. Julij Susteršič, odvetniški uradnik. Pokojnik je bila žena v poznem obdobju osebno med starejšo generacijo slovenskega gledališkega sveta. Bil je odlični igralec, sebnost kakor karakterni komik. V 70. letih je igral pod igralskim imenom Srbev v Ljubljani v stari čitalnici v Schellenbergovi ulici. Pozneje se je bil preselil v Celovec, a pred 4 leti v Trst, kjer je bil čistan uradnik v pisarni odvetnikov d. ra Rybáfa in d. ra Abrama. Tudi v Trstu je nastopil parkrat z velikim uspehom. Vsi, ki so poznali pokojnika, mu ohranijo gotovo blag spomin. GG. sinovom naše iskreno sožalje!

Pogreb se bo vršil v petek ob 9. predpodne.

Proglas socialne demokracije in vojna na Balkanu. Bodimo pravični in priznajmo, da se ni toliko čuditi, ako je nemško vodstvo avstrijske socialne demokracije v koncept včeraj omenjenega proglasa uvrstilo tudi oni afront proti najočitnejši resnici: pasažo o balkanskih kraljih, ki da so v svoji osvojevalni pohlepnosti hoteli to vojno! Ne opravičujemo nemške socialne demokracije, ali razumemo jo vsaj. Po rojstvu in vzgoji je nemška; že zato tudi

POZOR!! Vsi zavedni Slovenci in Slovenke kupujejo samo pri narodni tvrdki **Križmančič & Breščak, Trst, ulica Nuova 37.**

misli in čuti nemško. Poleg tega pa živi — naj oporeka kolikor hoče, resnica je vendar — pod vplivi narodne politike nemških nacionalnih strank. Zato pa ne more imeti ne pravega smisla ne srca za to, kar čuti in snuje slovenska duša tu na jugu. Ali, če si že moremo vsaj razlagati odločni nastop nemškega vodstva avstrijske socialne demokracije proti boju balkanskih narodov za svoje osvobodjenje, in tisto podtaknenje nemškega vzroka tej vojni, pa nimamo razlage za dejstvo, da so tisto pasajo podpisali tudi zastopniki čeških socialistov centralistov in pa zastopnik naše — slovenske socialne demokracije ki se označa za ju goslovansko!! Krvava ironija! A simptomatično je dejstvo, da je tako važno emuncijacijo v tako resnih časih in o tako resnih dogodkih v imenu jugoslovanske socialne demokracije podpisal tisti znan — Čobal iz Zagorja!!

Italijani za in proti enakopravnosti. „Piccolu“ javljajo iz Zadra, da je tamšnja italijansko politično društvo odposlalo na ministrstvo za pravosodje protest „proti flagrantnim nasiljem na jezikovni naredi, ki je zagrešajo sodišča s tem, da v enem samem jeziku priobčujejo razpise natečajev“.

Ostali svet sicer jako malo zanima, kaj ugibljejo tisti signori v Zadru. Njihovi sklepi in njihove resolucije gotovo ne spremenijo vremena, ne smeri, v kateri se gibljejo naravni dogodki. Naslov v „Piccolu“: „Za italijanstvo Dalmacije“ daja pa vendar tej vesti vsaj toliko pomena, v kolikor doznajemo, da nekaj gospodov v Zadru še vedno trati čas s tem, da sklepajo resolucije in molestirajo vlado za — izgubljen položaj! — Da, gospoda, če govorite o italijanstvu dežele, ki po 98 odstotkih — ni italijanska, govorite o izgubljeni poziciji.

Nu, bi tudi tej dvaprocentni manjšini v Dalmaciji drage volje privoščili popolno jezikovno raznopravnost, ako bi nas pri tem ne motilo postopanje — istih Italijanov v drugih deželah. Tako pa moramo reči, da je to nezaslišana drznost, ako zahtevajo ravnopravnost za 2% italijansko manjšino v Dalmaciji prav tisti ljudje, ki jo svojim sodeželanom druge narodnosti v drugih deželah neusmiljeno in brutalno odrekajo!! V Trstu n. pr. nam Slovencem, ki tvorimo — ne 2% — ampak dobro tretjino prebivalstva. A kaj naj rečemo še-le o postopanju Italijanov v Istri, kjer mogotci odrekajo enakopravnost celo dvetretjinski večini prebivalstva. Ker so že Italijani tako kruti in krivični, da hočejo tretjinski manjšini v Trstu odrekati vsako pravo in da celo dvetretjinski večini v Istri ne priznavajo enakopravnosti, potem vrši 98% slovenska večina v Dalmaciji le najpreprostejšo nepresalijo, ako gre enostavno preko 2% italijanske manjšine. Zob za zob! Je to sicer trdo načelo, ali kako naj si mi drugače pomagamo?!

Ne, to pa ne gre, draga italijanska gospoda, da bi po vaši volji v Dalmaciji veljalo eno načelo, v Istri in Trstu pa drugo! Najprej postanite sami pravični in tolerantni tam, kjer imate moč v rokah, potem še le bode imele kaj veljave naše resolucije o enakopravnosti v — Dalmaciji!! Tempi passati, signori! Ne boste nas podajali več, kakor ste nas mogli nekdaj. Prišli so drugi časi, ko se vsaka krivica, ki jo delate nam, spleta v šibo, ki na zadnje pade po — vaših hrbtih.

Torej pamet v glavo in pravičnost v roko!

Prvi pri — pokladanju žrtev. Te dni je vrvelo po tržaških ulicah mladeničev, pevalčih — in solzečih se. Bili so to no vinci, ki so prihajali pod orožje. Seveda je bilo žaljivi tudi mnogo takih, ki so se spremljali sinove, brate, tovariše, prijatelje. Tudi ti-le so bili glasni — včasih morda še najglasnejši. Ali kdo bi jim zamerjal to ob taki priliki in v takem trenutku? Celo oko pravice in javnega mira je ob takih prilikah bolj občirno in — meži. Prav tako! Saj je psihološko umevno, da v trenutku, ko je mladenič zapustil za dlje časa svoje drage in dal slovo mili vasi domači in mu bo vstopiti v čisto nove razmere in v povsem novo doslej neznanu mu življenje, prekipeva v njem. Tudi mi obsojamo vsako divjanje ali surovost, ki se tudi dogajajo ob takih prilikah. Pač pa ne moramo soglašati s tisto pretirano strogostjo, ki obsoja vsako nedolžno emocijo ob tej priliki.

Sicer pa tem vrsticam ni namen, da bi bravili našo mladino. Nekaj družega smo hoteli naglasiti in konstatirati: dejstvo, ki nas spominja vse krivice, ki jo naša državna politika s trdovratnostjo nepoboljšljive grešice zagreša proti nam Slovencem in Hrvatom v teh primorskih pokrajinah. Ne pišemo te notice radi tega, ker so bili fantje te dni nekoliko bolj živahni, nego je to sicer dovoljeno po tržaških ulicah, ampak podčrtati smo hoteli okolnost, v kateri je jeziku so pevali, vriskali in vsikali in vmes tudi žalovali. Tudi pa moramo že za gotoviti z naimirnejšo vestjo, da je bilo najmanj pri 90% došlih — novincev — sinov slovenskih in hrvaških mater! Slovenska in hrvaška govorica je prevladovala in naša govorica se je raziegala te dni po tržaških ulicah. A kaj nam govorita ta naša beseda in ta naša pesem? Govorita nam, v koliki meri in v kakem razmerju plačujemo, mi v teh pokrajinah najtežega vseh davkov

— krvni davek! To sta nam klicala v zavest slovenska pesem in slovenska govorica mladeničev, ki so prihajali v službo države — najhujo in najtežo, ker zahteva le žrtev in abnegacije. Zdelo se nam je, kakor žive priče za resnico: da smo na plačevanju krvnega davka na prvem mestu! In zagrenelo je v nas in obladała so nas trpka čustva, ker je ob enem silila v nas misel, kako postojajo z nami, ko dele pravice!! Potisnjeni smo na zadnje po slavje avstrijske državni politiki. A krvava ironija — ker se škodi pridružuje še poniževanje in roganje — je to, da tisto državno politiko branijo navadno s trditvijo, da to politiko zahtevajo — visoki interesi države!! Potemtakem je tudi z zasramovanjem in šikaniranjem naših ljudi v oddelku za vojaške stvari na tržaškem magistratu zaščiten — visok državni interes!! Misel je sicer preabsurdna, ali umevna vendar ob razmerah, ki tudi najneverjetneje delajo verjetno! Ali na kompetentnih mestih naj bi vendar le malo razmišljali o tem, da bi utegnili priti časi, ko ne bo na korist res velikemu državnemu interesu, ako bi naš narod tu na jugu začel presojsati svoj položaj se stališča te stare igre: pri uživanju pravic zadaj, pri plačevanju krvnega davka pa — prvi!

Na naši šoli pri Sv. Jakobu začne pouk v ponedeljek, dne 21. t. m. ob 8 zjutraj.

Pred c. kr. izpraševalno komisijo za ljudske in meščanske šole v Gorici se izpiti za učno usposobitev ne prično, kakor je bilo javljeno, dne 4. novembra, ampak šele v ponedeljek, dne 11. nov. t. l.

Veletrgovina Fr. Kollmann v Ljubljani je izročila CM družbi K 500 od izkupička za prodane svetilniške valčke. To bodi opomin slovenskim hišam, da kupujejo le te vrste valčke za svetilnice, prepričan pa bodi vsak, da z nakupom tega predmeta koristi družbi CM, pa tudi sebi radi izbornosti izdelka.

Mesto venca na grob pok. Ivana Šervicelja, načelnika CM podružnice za Beljak in okolico je darovalo „Slov. omizje“ v Beljaku CM družbi K 20.

Slovensko gledališče.

Danes zvečer točno ob 8.15 se vprizori krasna literarna veseliga autorjev de Fleurs in Cavalliet

„LJUBEZEN BEDI“

(„L'amour veille“).

Glavno ulogo igra g. ca Winterjeva, ki se ta večer prvič predstavi tržaškemu občinstvu. Gospica je v isti vlogi žela na ljubljanskem odru velik uspeh.

Opozarjamo glede igre na današnji podlistek.

Predstava velja za abonente B.

Tržaška mala kronika.

Trst, 16. oktobra 1912.

Slab „kšeft“ je napravil lastnik trdke Slatoper, Anton Tonsich, ki ima svojo prodajalnico na vogalu ulice Stadion in Carducci. Kakor smo poročali, je predvčeršnjim jutraj nastal ogenj v tej prodajalnici, ki je po Tonsichevih zatrjevanjih napravil okrog 60.000 K škode. Kakor smo poročali, je baje ogenj nastal par ur prej, preden je Tonsich otvoril trgovino, in se je potem razgorel, ko je dobil zraka po otvoritvi trgovine. Obilati se je zdelo cela stvar nekoliko sumljiva in to celo toliko, da je sunilo, da je bil ogenj nalašč zaneten, ali pa da vsaj ni bilo potrebno pazljivosti pri ravnanju z ognjem. Zlasti se je sumljivo zdelo to, kar je povedal Tonsich sam, da tedaj, ko je odprl trgovino, ni opazil nič nenavadnega, dočim pa je takoj nato izbruhnil ogenj z vso silo.

Tonsicha so aretirali in ga izročili državnemu pravdniku.

Sonsich je bil zavarovan pri „Societa Adriatica di Assicurazione“ za 35.000 K, pri „Societa Verona“ pa za nadaljnjih 30.000 K.

Ogenj. Na Montebellu in to nasproti gostilni Nichetto je včeraj popoldne začela goreti neka lopa, ki je last Hektorja Piazza in v kateri tope smolo. Škoda ni bila velika in je pokrita z zavarovalnico.

Tatvina. V trgovini s kitajskim srebrom v ul. Carradori št. 4, ki je last Gregorija Lalicha, se je dogodila pred dnevi precej velika tatvina. Zlikovci so udri v trgovino s ponarejenimi ključi in so odnesli raznega blaga v približni vrednosti 1000 K.

Arencija na krovu. Na parniku parobrodne družbe Cunard „Pannonija“, ki je bil pripravljen za odhod v Ameriko, je bil aretiran 19letni Abraham Sternlik, brivec iz Radautza v Bukovini, ker je bil na sumu, da se hoče odtegniti vojaški dolžnosti. Sternlik je zanikal, da bi bil hotel pobegniti, in je zatrjeval, da je hotel iti le obiskat svoje brate, ki so v Ameriki.

Na istem parobrodu so bili aretirani

K&C Popov
najboljša ruska čajova znamka

Julio Meinl uvoz kave

Nova filijalka

Corso 30 - Trst - Corso 30

TRST, UL. TOR. S. PIERO 4,
FRAN WUJAS
krojač
Priporoča se slavnemu občinstvu

ODVETNIK

DR FRAN ŠOLAR

v Trstu, ulica Farneto št. 1, II.

išče

spretnega pisarniškega uradnika.

Znanje italijanščine potrebno.

Nastop takoj.

Obenem javlja, da je njegov uradnik, gosp. Miha Kristofič s 15. oktobrom t. l. izstopil iz njegove pisarne.

UMETNI ZOBJE

Plombiranje zobov

Izdiranje zobov brez

= vsake bolečine =

Dr. J. Čermák V. Tuscher

zobozdravnik konces. zobni tehnik

TRST

ulica dalla Caserma šte. 13, II. n.

!!! NARODNA POSOJILNICA IN HRANILNICA v TRSTU !!!

NOVA ULICA ŠT. 13, II. NADSTROPJE

VLOGE NA KNIŽICE IN TE-
KOČI RAČUN 4 1/2 - 4 3/4 - 5 0/0
OBREŠTUJE S POLNIMI

PRODAJA BREČKE NA MALE MESEČNE OBROKE. — IZKAZE POŠILJA NA ZAHTEVO.
POSOJA * A MENJICE IN VREDNOTE. — P BREDUJE ZAVAROVANJA VSEH VRST

:: Slovanska zavarovalnica ::

išče sposobnega in agilnega

organizatorja in akviziterja

ki se lahko izkaže s povoljnimi rezultati
v požarnem in življenjskem zavarovanju.

Ponudbe z naznanilom referenc in pogojev o nameščenju naj se
doposljejo do 25. oktobra t. l. inseratnemu oddelku lista pod
Zavarovalnica šte. 2304.

Prva jugoslovanska tovarna glasovirjev Anton Pečar

Trst — via Farneto št. 42 — Trst.

Izdeluje, popravlja, uglašuje, menjuje glasov rje, pianine itd.

Delo točno. — Cene nizke.

S. M. ALKALAY, tvorniško skladišče kož

Trst, ulica Lazzaretto vecchio št. 45.

Priporoča svoje skladišče najboljših vsakovrstnih kož
in vseh drugih čevljarskih potrebščin.

Naročbe se izvršujejo hitro in točno na vse strani. — Tvorniške cene.

Alberto Finzi & C.o

Trst, ulica Gaetano Donizetti 1.

Poslovna agentura ogrske obče kreditne banke

(Ungarische Allg. Creditbank) podružnica v Reki

prodaja po zelo dobrih cenah: žito vsake vrste, debele in fine
otrobe, oves in sočivje in ker je ob enem zastopstvo goriomenjene
banke, nudi kupcem najboljše in najgotovješe jamstvo za točno postrežbo.

Zastopstvo in skladišče

dobroznane moke Združ. parnih mlinov „Hngaria“ ak. dr. v Budimpešti.
Ceniki in uzorci se pošiljajo na zahtevo.

Telefon št. 458, zvoniti dvakrat.

Brzjaviti: ALBERTO FINZI, Trst.

tudi trije natakarski učenci Natale Gršon, Josip Uile in Oskar Glacich, vsi stari 16 do 18 let, ko so kradli konserve. Izpovedali so na policiji, da so zato kradli, ker so bili lačni in niso imeli drugega jesti, nego kar je ostalo potnikom. Bili so v policijskem zaporu le par ur, potem pa so jih izpustili.

Tatvine. Inan Segulin, star 27 let, pristojen v Materijo, stanujoč v ul. del Vitelli št. 1, je bil aretiran, ker je v gostilni Alojzija Venutija na Rojanski cesti št. 2 ukradel z nekega obešalnika obleko, vredno 20 K.

Katarina Fritze je včeraj dopoldne kupovala na trgu Ponterosso. Denarnico je držala v roki. Tu skoči k njej neki neznanec in ji iztrga denarnico iz rok, ter zbeži. V denarnici je bilo K 22 18. Ker je ženska kričala, so ljudje udri za tatom in ga dohiteli, nakar je bil aretiran. Bil je to 42letni Ivan Gebec, rojen v Trstu, pristojen v Postojno, ki je izgnan iz Trsta.

Zaradi tatvine rozin, kave itd. so bili v prosti luki aretirani Justina Costovich, Santo Bigot, Karel Skarlavaj, Mario Bosich, Marija Beston in Ciriljak Bergogna.

Loterijske številke, izrečane dne 16. oktobra:

Brno	86	71	61	9	38
Inomost	88	17	47	5	7

Društvene vesti.

„Trgovsko izobraževalno društvo“ ima danes v četrtak ob navadni uri odborovo sejo.

Ženski odsek telovadnega društva Sokol v Trstu naznanja sestrskim članicam, da se vrši redna telovadba vsak torek in četrtak od pol osmih do devetih zvečer. Obenem pozivlja tržaške Slovenke, da pristopijo temu odseku v najobilnejšem številu.

Pevsko društvo „Adrija“ v Barkovljah. Danes v četrtak 17. t. m. ob 8.30 zvečer odborova seja. Ker se bo na tej seji razpravljalo o raznih preuredbah društva, so gg. odborniki in njihovi namestniki naprošeni, da se za gotovo udeležijo te seje. Predsedništvo.

Tržaška podružnica SPD priredi v soboto, dne 26. t. m., izlet na Učko! Program se objavi pravočasno.

Šentjakobska Čitalnica vabi pevke in pevce k pevski vaji, ki se bo vršila danes v četrtak, točno ob 8 v društvenih prostorih ul. Sv. Marka št. 21 I. Nove pevke in pevci dobrodošli.

Glasbena šola šentjakobske Čitalnice se odprla s 1. novembrom radi raznih zaprek. Prosimo vse one, ki se nameravajo vpisati v to šolo, naj pridejo danes v četrtak ob 8 v društvene prostore. Tudi stari učenci naj se zglase danes.

Nar. del. organizacija.

Socijalne demokrate silno jezi, ker vodi „Narodna delavska organizacija“ boj za vse delavstvo Lloydovega arzenala, italijansko in slovansko. Mi moramo povedati socijalnim demokratom, da jih je lahko sram, ker se tako potegujejo za ubogo delavstvo v omenjenem arzenalu. Nihče se ni briga za to delavstvo; socijalna demokracija se zanj niti zmenila ni. Bila je torej „Narodna delavska organizacija“ prisiljena nastopiti za vse delavstvo tega zavoda in je s tem pokazala, da je lažje na tem, da se odstrani krivice, ki se gode delavstvu vseh narodnosti. Pravzaprav ni dolžnost „Narodne delavske organizacije“, da se poteguje tudi za drugorodno delavstvo. Ampak, ker se ni zganila ne socijalna demokracija, ne „Camera del lavoro“ in so prišli prositi „Narodno delavsko organizacijo“ italijanski delavci (med njimi tudi člani socijalne demokracije), češ, nihče se ne zmeni za nas, zato prosimo, da nam pomagate vi, ali naj „Narodna delavska organizacija“ odbije prošnjo ubogim trpinom? Ne! Če je socijalna demokracija tako lena, da ne skrbi niti za svoje člane, je to vendar prav lepo spričevalo njenega delovanja. Delavci jo spoznavajo vedno bolj. Ta organizacija je samo za inkasirati članarino; koristi nič, ampak le škoduje.

— Zidarska skupina NDO sklicuje za danes točno ob 6 zvečer občni zbor v društvenih prostorih, ul. sv. Frančiška 2. Dnevni red: 1) Volitev odbora; 2) Slučajnosti.

Zidarji, vabimo vas, da se udeležite v častnem številu tega občnega zbora.

— Delavci tehničnih zavodov (Sv. Andrej in Sv. Marko) so vabljani na sestanek, ki bo v soboto točno ob 5.30 v društvenih prostorih pri Sv. Jakobu.

— Ženska skupina NDO sklicuje za nedeljo ob 4 popoldne društveni sestanek v društvenih prostorih, ul. Sv. Frančiška št. 2.

— Tesarska skupina NDO sklicuje za soboto točno ob 8 zvečer sestanek v društvenih prostorih, ul. Sv. Frančiška št. 2.

— Vsak član NDO naj si poskrbi brošuro NDO, ki stane samo 12 vin. Dobiva se v centralnem uradu NDO.

— Socijalni tečaj NDO. Jutri (petek) od 7 do 8 zvečer dr. V. Kisovec: „Volitve v bolniške blagajne in razsodišča“; od 8 do 9 zv. A. Brandner: „Društveni in zborovalni zakon.“

— Posredovalnica dela NDO. Dela išče bivši portir večjega hotela v Trstu. Zmožen je slovenskega, hrvaškega in italijanskega jezika. — Službe išče bivši formacist, zmo-

žen hrvaškega, nemškega in italijanskega jezika. — Išče se težak za stalno delo. — Posredovalnica dela NDO se nahaja v ul. Sv. Frančiška 2.

— „Narodna delavska organizacija“ v Trstu sklicuje za nedeljo, 20. oktobra, t. j. ob 10 popoldne JAVEN SHOD, ki se bo vršil v veliki društveni dvorani, v ul. Sv. Frančiška št. 2. Dnevni red: Zahtevamo obrtno šolo.

Predmet shoda je za vse slovansko delavstvo velike važnosti. Pridite torej vsi, da pokažemo s tem, kako je naša zahteva po slovenski obrtni šoli upravičena!

CENTRALNI ODBOR
„Nar. del. org.“

Vesti iz Istre.

Letni semenj v Livadah. Trgovcem in drugim interesirancem obveščamo, da se bo letni semenj sv. Ivana v Livadah pri Motovunu vršil v nedeljo dne 20. oktobra.

Parnik „Venezia“. Z ozirom na lepo vreme in velik tujski promet, bo hitri parnik paroplovne družbe Tripovich & C. o. „VENEZIA“ vozil tudi odslej vsak dan iz Trsta v Benetke.

Soba in majhna sobica, meblirani, se oddaste takoj v najem. Ulica Farneto 43. II. vrata 16. 2332

Soba z dvema posteljama se odda dvema gospicam. Ulica Cunicoli št. 13, IV. nad. vrata 13. 2334

Trgovski vajenec se išče, že službojoči imajo prednost. Podbršček, „Trgovsko društvo“. 2335

Slovenec, 26 letni lepe postave, prijetne zunanosti v stalni službi, se želi seznaniti s Slovenko, čedne zunanosti, odkritostnega mišljenja. Rečne ponudbe pod naslov „Palatin 126“, glavna pošta Trst. 2336

500-600 litrov svežega mleka na dan ima na razpolago na novoustanovljena mlekarna A. & M. Torkar v Podbrdu ob Bači. 2337

Slovenski šolarji vdobijo zvezke in drugo v tobakarni Segolin, pri cerkvi Sv. Jakoba. 2314

Dekani in okolica! Pozor! Naznanjam, da otvorim 15. oktobra v Dekanih na veliki cesti trgovino z usojem in črevlji za moške, ženske in otroke. Ivan Klepec, Dekani. 2168

Velika množina hrastov za vsakovršno uporabo, se prodaja po ugodni ceni. Tozadavna pojasnila daje Josip Živice, Skopo na Krasu. 2172

Modistinja ima v zalogi pariške in dunajske modele, klobučnaste klobuke prenavlja. Cene najzmernejše. Ulica Nuova 45, I. 2323

Obešala iz medi za zavese se prodajo po K 350. — Via Caserma 14. Umberto Cesca, trgovina z železnino. 2313

Velika partija šivalnih strojev Singer, kupljenih na dražbi, po nizkih cenah, se prodaja. Za družinsko uporabo kron 64, isti za šivanje in vezanje K 110, zelo elegantne s štirimi predalčki in s pregibajočo se mizico kron 160. Trst, ulica S. Caterina 7, dvorišče. 2309

Fotografa Antona Jerkiča naslov: Trst, ul. delle Poste 10, Gorica, Gosposka ulica 7. 4449

Knjigovoznica ANTON REPENŠEK je edina slovenska knjigovoznica v Trstu, ulica Cecilija št. 9. — Izdajuje vsi knjigovozni pripravi in fina dela točno in po konkurenčnih cenah. 1711

Anton Krušič, krojaški mojster v Gorici, tekalnišče Frana Josipa št. 36. Izdajuje obleke po meri v vsakem kroju sprejema tudi naročila izven Gorice. Pri naročilih zadostuje prava mera. V zalogi ima raznovrstno blago ter razpošilja uzorce na ogled. Cene zmerne.

Gostilna „All' areoplano“ (Pri zrakoplovu)

Trst, ulica Sv. Marka št. 15
Toči se dalmatinsko vino, črno, belo ter DREHERJEVO PIVO.

Priporoča se cenj. občinstvu za obilen obisk Svoji k svojim! **ANTON NAZOR.**

POZOR! Svoji k svojim!
VINKO TERČON priporoča slavnemu občinstvu svojo na novo odprto

pekarno
v Trstu, ulica del Bosco 18
(prej F. PIRMAN)
Prodaja se svež kruh 3-4 krat na dan raznih sladčic, biškotov in liherjev ter najfinejše moke 7 t. d.

V novem bazarju v ulici Belvedere št. 7 se dobi blago po konkurenčnih cenah. Posebno železne kuhinjske posode, porcelan in steklo kakor tudi velika zaloga igrač. Za obilen obisk se priporoča **EMILJA NOVELLI**

Tužnega srca naznanjamo sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš ljubljeni oče, stari oče in stric, gosp.

Julij Šusteršič

odvetniški uradnik

danes, dne 16. oktobra, po daljši bolezni mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega rajnika se bo vršil v petek, dne 18. oktobra, ob 9 zjutraj iz tukajšnje mestne bolnišnice na pokopališče pri Sv. Ani.

Trst, dne 16. oktobra 1912.

Julij, Adolf, Viljem Just, Adela sinovi.

Just, Vilma, Adolf, Vanda vnuki in vnukinje.

Oglas natjecaja.

Otvora se natjecaj na mjesto opć. liječnika zdravstvenog okružja Roč Buzet na sjedištem u Roču i to na temelju pokraj. zak. od 12. kol. 1907 br. 39.

Sa stom službom skopčana je godišnja plaća od K 4000 za liječenje siromaka, izražanje farmaceutičkog ormara, osim toga zaslužiti će liječenjem nesiromaka, cijepljenjem kozica, prigodom sudbenih komisija i epidemija.

Natjecatelji moraju biti austrijski državljani i usposobljeni za vršenje liječničkih službi i poznavati jedan od slavenskih jezika i po mogućnosti talijanski.

Molbe se imaju upravit na predsjedništvo zdravstvenog okružja Roč-Buzet u Lanišću.

LANIŠĆE, dne 15./10. 1912.

Zdravstveno okružje združenih općina Roč-Buzet

Predsjednik: Buždon v. r.

Iščejo se izvežbani, neoženjeni **inštalaterji**

za telefone in električno luč.

Ponudbe s plačo je navesti na „Zavod za tehnične in elektrotehnične naprave v Ljubljani, Dunajska cesta 22“

Opr. št. A 103/10

56

Razglas.

Dne 22. oktobra 1912 ob 9 uri predpoldne se prodaja v Sežani na

prostovoljni sodni dražbi

k zapuščini pok. Antonije Ostertag iz Sežane spadajoče nepremičnine za katere so ustanovljene izklicne cene in sicer:

za hišo št. 127 v vasi K 900.—, za hišo št. 62 z vrtom pri živinskem trgu K 16 000.—, za hišo št. 63 in 64 z dvoriščem, hlevom in vodnjakom pri državni cesti K 30 000, ter za zemljišča, t. j. njive, travnike, gozde, vinograde in pašnike kron 11.545.—.

Izpod cenitve, ob enem izklicne cene se ne prodaja.

Prodaja se bo vršila pri podpisani sodnji (soba št. 6) pri kateri so na vpogled med uradnimi urami dražbeni pogoji in cenitni zapisnik.

C. kr. okrajna sodnija v Sežani oddlek I., dne 18. septembra 1912.

Zdravilno pivo dvojnega kvasa Vel zdravnik ga priporoča.

Odlikovano na 7 razstavah.

S. STEFAN

Odlikovano na 7 razstavah.

Glavna zaloga v Trstu, via Valdirivo št. 32. — Telefon št. 2201.

Da

se ne bodo tržaški Slovenci pritoževali, da ne dobe v Trstu C. M. čistila za čevlje, naj se obrnejo v dobro znano trgovino obuval

JOSIP STANTIČ, Trst, Piazza Rosario

kjer jim je na razpolago obilo C. M. čistila.

Istotako se priporoča tudi velika izber telovadnega obuvala.

PEKARNA

v ul. Giulia št. 92.

Vsak dan 3 krat svež kruh s prodajo jestvin in kolonijalnega blaga.

Priporoča se lastnik slavnemu občinstvu v Trstu in okolici.

Mehanična kleparska delavnica za kovnske izdelke

Giusto Pilotti fu Gius.

ustanovljena leta 1842. TEL. 15-25.

Riva Pecatori št. 14

Specijaliteta: ladijske svetilke Po-soda in skatle iz bele in kamnobarvne pločevine. — Žlebari, ceri in zidne obloge iz katerekoli snovi v kosih po dva metra (brez zvezave).

Priporoča se

slovenska šivilja

TRST

ulica Barriera vecchia 33 vrata št. 13.

NUOVO

Hôtel Provinciale

(Novi deželni hotel)

Trst, largo Santorio 4 (Farneto).

40 sob, električna luč, ves komfort,

stroga snaznost. — Cene zmerne.

ALOJZIJ SKERL.

Anton Pilato

Novo skladišče istrskih vin

Trst, ulica Commerciale 328

(Pendice di Seccola).

Prodaja na drobno in na debelo.

Postrežba na dom.

CENE ZMERNE. CENE ZMERNE.

ZALOGA

ovsa in sena

beneških in ogrskih otrobov, slame, turčice, drobnih otrobov.

SPECIJALITETA:

oves za seme, priprave za hleve itd.

Blizo prve vrste. Zelo ugodne cene.

Giosué Crucciatti

vla Giulia 33. — Telefon 313 X/IV.

Ako hočete olepšati sobe in stanovanja,

kupite umetne p lme krasne od K 3 — naprej čudovit šope umetnih cvetlic od K 3 naprej, steberke iz malagonija po K 6 —; sohice, akverije s rdeči mi riciami, ter z zrcal in urami in različne druge lepe predmete. Povprašajte samo v novi trgovini

v ulici Acquedotto 41,

